

Pašvaldību autonomās funkcijas, konkurences nodrošināšana

Konkurences padome

Antis Apsītis

Konkurences veicināšanas departaments

2023. gada 8. septembrī

Pašvaldību likums

4. pants. Autonomās funkcijas

(1) Pašvaldībai ir šādas autonomās funkcijas:

1) **organizēt** iedzīvotājiem ūdenssaimniecības, siltumapgādes un sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds;

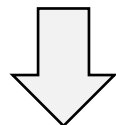
2) **gādāt** par pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību (publiskai lietošanai paredzēto teritoriju apgaismošana un uzturēšana; parku, skvēru un zaļo zonu ierīkošana un uzturēšana; pretplūdu pasākumi; kapsētu un beigto dzīvnieku apbedīšanas vietu izveidošana un uzturēšana), kā arī noteikt teritoriju un būvju uzturēšanas prasības, ciktāl tas saistīts ar sabiedrības drošību, sanitārās tīrības uzturēšanu un pilsētvides ainavas saglabāšanu;

3) **gādāt** par pašvaldības īpašumā esošo ceļu būvniecību, uzturēšanu un pārvaldību;

(..)

(2) Pašvaldība autonomās funkcijas pilda atbilstoši ārējiem normatīvajiem aktiem un noslēgtajiem publisko tiesību līgumiem.

(3) Autonomo funkciju izpildi atbilstoši savai kompetencei organizē un par to atbild pašvaldība.

Nav noteikts pienākums pašvaldībai pašai izpildīt

Pašvaldības autonomu funkciju izpildes nodrošināšana

- Privātais sektors
- Pašvaldības kapitālsabiedrība
- Pašvaldības iestāde

Uz pašvaldības kapitālsabiedrību attiecas VPIL 88.pants:

- 1
 - tirgus nepilnības novēršana
 - stratēģiski svarīgu preču/ pakalpojumu nodrošināšana
 - stratēģiski svarīgu īpašumu apsaimniekošana

- 2

paredzētās rīcības izvērtējums, t.sk. ekonomiskais izvērtējums, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt mērķi, konsultēšanās pienākums (KP, NVO)

Līdzdalības pārvērtēšana

Publiskas personas pienākums
ne retāk kā reizi 5 gados
pārvērtēt katru tās tiešo
līdzdalību kapitālsabiedrībā

Attiecas uz visām publisku personu
kapitālsabiedrībām, neatkarīgi no darbības
nozares (izņemot kapitālsabiedrības, kuru
kapitāla daļas vai akcijas nav atsavināmas)

PPKDKPL 7.panta pirmā daļa

Arī veicot līdzdalības pārvērtēšanu ir jāievēro VPIL 88.panta prasības,
t.sk., **konsultēšanās pienākums** ar NVO un KP

PPKDKPL 7.panta pirmā daļa un 4.panta pirmā daļa

Uzticot autonomās funkcijas izpildi pašvaldības iestādei, veicams analogisks izvērtējums it īpaši, ja pakalpojums tiek sniegts tirgus apstākļos

Nepieciešams atbildēt uz jautājumiem:

- vai konkurence tirgū ir pietiekama
- vai ir identificējami potenciālie konkurenti
- vai ir apstākļi, kas ierobežo jaunu tirgus dalībnieku ienākšanu tirgū (piemēram, normatīvo aktu prasības)
- vai kapitālsabiedrības (iestādes) darbība tirgū var ietekmēt konkurenci
- vai kapitālsabiedrības (iestādes) darbība/ienākšana tirgū ir pamatota
- vai pastāv konkurenci mazāk ietekmējoša alternatīva, kas neparedz kapitālsabiedrības/ iestādes iesaisti tirgū
- vai ir izvērtēti iespējamie konkurences neitralitātes riski un paredzēti pasākumi to novēršanai (piemēram, pakalpojuma cena)
- Iespējamie riski, nododot preces/pakalpojuma sniegšanu, īpašuma apsaimniekošanu privātajam sektoram

Konkurences neitralitātes ievērošanas pienākums

KL 3. panta otrā daļa

«Tiešās pārvaldes un pastarpinātās pārvaldes iestāde, kā arī kapitālsabiedrība, kurā publiskai personai ir izšķiroša ietekme, savā darbībā nodrošina brīvu un godīgu konkurenci.»

KL 14.¹ panta pirmā daļa

«Tiešās pārvaldes un pastarpinātās pārvaldes iestādei, kā arī kapitālsabiedrībai, kurā publiskai personai ir izšķiroša ietekme, aizliegts ar savu darbību kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci.»

Konkurences neitralitātes pārkāpuma izpausmes:

tirgus dalībnieku
diskriminācija, radot
atšķirīgus konkurences
apstākļus

priekšrocību
radīšana PPK

darbības, kuru dēļ cits tirgus dalībnieks
ir spiests atstāt kādu konkrēto **tirgu**
vai **tiek apgrūtināta** potenciāla tirgus
dalībnieka **iekļūšana** vai **darbība** tirgū

Konkurences neitralitātes riski

Uzticot privātajam sektoram

- Nepamatotas prasības iepirkumā
- Priekšrocības pašvaldības uzņēmumam, ja tas piedalās iepirkumā.

Uzticot pašvaldības kapitālsabiedrībai

- Šķērssubsidēšana
- Cena zem pašizmaksas
- Tirgus noslēgšana (NA prasības)

Uzticot pašvaldības iestādei

- Šķērssubsidēšana
- Cena zem pašizmaksas
- Tirgus noslēgšana (NA prasības)

Konkurences padomes izstrādātie palīglīdzekļi

Lai atvieglotu izvērtējumu veikšanu, KP ir izstrādājusi:

1. Informatīvo materiālu "Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana"
2. Pašnovērtējuma rīku publisku personu līdzdalības kapitālsabiedrībā izvērtēšanai "Valsts un pašvaldības uzņēmējdarbībā: vai pamatoti?"
3. Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijas

<https://www.kp.gov.lv/lv/publisku-personu-raditi-konkurences-kroplojumi>

Konkurences padome

Brīvības iela 55
tālr. 67282865
pasts@kp.gov.lv

www.kp.gov.lv

Konkurences padome